

Nyhed

Pædagogiske tiltag på sikrede døgninstitutioner må ikke være for vidtgående

I forbindelse med sine tilsynsbesøg på de sikrede døgninstitutioner Grenen og Koglen i Region Midtjylland rejste ombudsmanden en sag af egen drift for at få klarhed over, om institutionernes brug af visse pædagogiske tiltag var i overensstemmelse med voksenansvarsloven.

27. april 2023

Ombudsmandens undersøgelse konkluderer, at pædagogiske tiltag i form af pædagogiske udviklingsforløb og "time out" kan tages i brug, når børn og unge overtræder visse regler i husordenen på en sikret døgninstitution. Det forudsætter dog, at der foretages en konkret og individuel vurdering, ligesom en række andre krav skal være opfyldt, herunder eksempelvis hvis der foretages en vis afsondring af børnene og de unge. Og der kan ikke stilles krav om, at børnene og de unge skal bruge en kaldeknop og afvente personalet, før de må forlade deres værelse i dagtimerne.

"Anbragte børn og unge skal mødes med omsorg og socialpædagogiske indsatser. Og de pædagogiske tiltag på de sikrede døgninstitutioner skal være i overensstemmelse med de regler, der gælder på området. Jeg er glad for, at der nu er skabt større klarhed om brugen af tiltagene 'time out' og pædagogiske udviklingsforløb", siger Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger.

På baggrund af oplysningerne fra de to institutioner har ombudsmanden henstillet til Region Midtjylland at sikre, at brugen af de pædagogiske tiltag samt brug af kaldeknop sker i overensstemmelse med regelgrundlaget, og at det tydeligt kommunikerer til børn og unge, at brug af kaldeknop i dagtimerne baserer sig på frivillighed.

Ombudsmanden har bedt Region Midtjylland om inden 6 uger at svare på, hvad ombudsmandens henstillinger giver regionen anledning til.

Læs [ombudsmandens udtalelse](#).

Yderligere oplysninger:

Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger, tlf. 42 47 50 91

Souschef Kristine Hedegaard, tlf. 33 13 25 12

FAKTA

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (lovbekendtgørelse nr. 764 af 1. august 2019, herefter voksenansvarsloven) indeholder regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten samt regler om ophold på bl.a. sikrede døgninstitutioner.

De generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten følger af voksenansvarslovens § 7:

”§ 7. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten på anbringelsessteder efter § 66, stk. 1, i lov om social service må kun ske undtagelsesvis og må aldrig erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats.

Stk. 2. Forud for enhver form for magtanvendelse eller andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal plejefamilien eller personalet afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.

Stk. 3. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.

Stk. 4. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader, og med størst mulig hensyntagen til barnets eller den unges personlige integritet. Der skal endvidere i magtanvendelsen eller indgrebet tages hensyn til andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Fiksering og ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling er ikke tilladt.”

Efter voksenansvarslovens § 4, stk. 2, skal lederen af en sikret døgninstitution og en særligt sikret afdeling fastsætte en skriftlig husorden, der angiver de nærmere regler og retningslinjer for ophold på institutionen.

Reglerne for, hvad en husorden på en sikret døgninstitution og en særligt sikret afdeling som minimum skal indeholde (obligatoriske husordensregler), fremgår af voksenansvarsbekendtgørelsens § 2, stk. 2 og 4, 1. pkt. Husordenen skal bl.a. indeholde regler for de anbragte børn og unge om god adfærd på fællesarealer, forstået som adfærd, der ikke er til gene for fællesskabet eller for de anbragte børns og unges sikkerhed og tryghed, og en adfærd med

fravær af uacceptabel sprogbrug, og hvor voldelig, krænkende og larmende adfærd er uacceptabel, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 7.

Efter voksenansvarslovens § 4, stk. 4, kan personalet på en sikret døgninstitution og en særligt sikret afdeling fastsætte passende reaktioner ved et anbragt barns eller en anbragt ungs overtrædelse af reglerne i en husorden, der er fastsat efter stk. 2.

Af forarbejderne til § 4 fremgår bl.a., at reaktionen skal fastsættes ud fra overtrædelsens karakter, institutionstypen og den unges personlige forhold i øvrigt og under iagttagelse af de generelle principper for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten efter voksenansvarslovens § 7, herunder især proportionalitetsprincippet og mindsteindgrebsprincippet. Det fremgår endvidere, at det er væsentligt, at den reaktion, som barnet eller den unge bliver mødt med, står i et rimeligt forhold til overtrædelsens karakter, og at foranstaltningen ikke anvendes, hvis mindre indgribende tiltag er tilstrækkelige.

Herudover fremgår det, at det alene er de regler i en husorden, som lederen af institutionen har pligt til at fastsætte i en skriftlig husorden efter bestemmelsen i voksenansvarslovens § 4, stk. 2, som kan håndhæves med passende reaktioner, og at eventuelle øvrige regler i en husorden ikke kan håndhæves med tilsvarende indgreb.